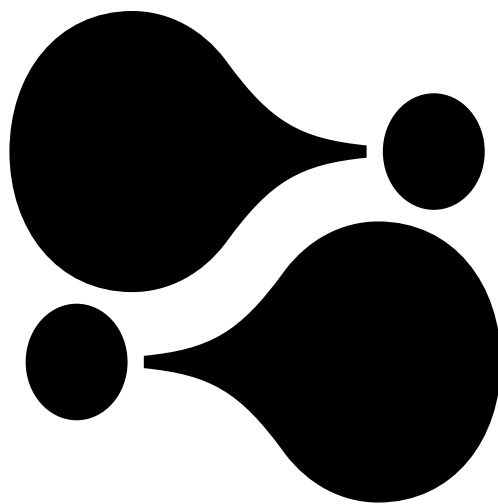

Un matí amb Carolin Emcke: “Mai un dret s’ha guanyat per sempre”

Propostes per treballar a l’aula

Proposta didàctica per a estudiants de Filosofia
de 4t d’ESO i de 1r i 2n de batxillerat

Índex

Presentació del material didàctic	3
Carolin Emcke	5
Activitat 1. Definir i conceptualitzar	6
Activitat 2. Comentar	8
Activitat 3. Resoldre el dilema	16
Activitat 4. Debatre	20

Presentació del material didàctic¹

Aquest material didàctic té per objectiu introduir i familiaritzar l'alumnat amb conceptes i problemàtiques de l'àmbit de la filosofia política i de l'ètica a través d'activitats multinivell articulades en quatre etapes:

1. Definició de conceptes filosòfics

Aquesta proposta inclou quatre activitats multinivell: (1) relacionar, (2) emplenar buits, (3) definir termes atenent a l'etimologia i associant-ne allò que tenen en comú i, per acabar, (4) pensar en imatges, és a dir, cercar una imatge per a un terme proposat, plantejar un problema filosòfic a partir d'aquest terme i acompanyar-lo amb un breu text explicatiu de la imatge escollida en relació amb el terme².

2. Comentari de textos

Els estudiants han d'identificar les idees principals d'alguns fragments seleccionats, el tema (branca de la filosofia de què tracta), el problema i la tesi. Per dur a terme aquesta activitat, proposem organitzar un visio-nat a l'aula **d'aquesta entrevista** a Carolin Emcke i respondre algunes preguntes. Aquest bloc d'activitats està adreçat a l'alumnat de l'ESO i de batxillerat.

¹ Aquesta proposta didàctica ha estat dissenyada per la Myriam Gallego Rodríguez i la Noelia Ruano Serrano, membres de l'equip de l'Olimpiada de Filosofia de Catalunya i professores de Filosofia de secundària i Batxillerat, amb la col·laboració de Júlia Ripoll, de l'equip de Mediació del CCCB. El seu propòsit és servir com a guia de debat per a la xerrada de la filòsofa i activista Carolin Emcke envers la temàtica sobre drets i llibertats del 13 d'octubre de 2022 en el marc de la programació de la tercera edició de la Biennal de pensament.

² Aquesta darrera activitat està relacionada amb la modalitat de fotografia filosòfica de l'Olimpiada de Filosofia de Catalunya, en la qual pot participar l'alumnat de l'ESO i de batxillerat, de manera que pot servir com a pràctica per participar en aquesta modalitat.

També proposem explicar el sentit i significat d'alguns fragments de l'entrevista i que podrien servir, si escau, com a punt de partida per dissertar, per exemple, amb alumnes de batxillerat. Finalment, proposem visionar la campanya «No hate», del Consell d'Europa, i animem l'alumnat a elaborar un còmic o un vídeo filosòfic partint d'aquesta temàtica³.

3. **Resolució d'un dilema**

L'alumnat aprendrà a analitzar, valorar i resoldre de manera crítica i autònoma situacions complexes i problemàtiques. Aquesta activitat està adreçada sobretot a l'alumnat de l'ESO, tot i que resulta interessant dur-la a terme en qualsevol nivell⁴.

4. **Debat**

Practicar el debat a classe de manera metòdica amb l'alumnat els prepara per exercir la seva ciutadania, fomenta el respecte cap aquells que pensen diferent acceptant l'intercanvi d'idees i les raons per les quals es poden defensar posicions diferents, aprenent a formar i expressar els seus posicionaments sense caure en fal·làcies, i essent capaç d'arribar a acords consensuats. L'èxit d'aquesta activitat és fonamentar en l'alumnat el reconeixement del valor de la democràcia envers posicions autoritàries.

³ Aquesta darrera activitat està relacionada amb dues modalitats de l'Olimpiada de Filosofia de Catalunya, el **còmic** i els **VIdees** (vídeos filosòfics), de manera que pot servir com a pràctica per participar en aquestes modalitats.

⁴ La nostra proposta metodològica us pot servir de guia per preparar a l'alumnat a participar en **aquesta modalitat** de l'Olimpiada de Filosofia de Catalunya.

Carolin Emcke

Carolin Emcke (Mülheim an der Ruhr, Alemanya, 1967) és periodista, filòsofa i una de les principals veus del panorama intel·lectual i cultural alemany. Emcke va estudiar filosofia a la London School of Economics, la Harvard University i a l'Institut de Recerca Social de Frankfurt sota la tutela del reconegut filòsof Axel Honneth i ha impartit docència a la Yale University, entre altres centres. La seva tasca de denúncia de la violència, la xenofòbia i la LGTBI-fòbia en favor dels drets humans l'han fet mereixedora del premi de la Pau dels llibreters alemanys (2016) i el premi Theodor Wolff, atorgat pel gremi de periodistes d'Alemanya (2008), entre altres guardons. Actualment escriu al diari *Süddeutsche Zeitung* i a *El País*, i es dedica a fer xerrades que fomenten el diàleg i el debat filosòfics sobre qüestions de drets i llibertat.

Carolin Emcke

Ha publicat una desena de llibres com ara *Contra el odio* (Taurus, 2017) i *Modos del deseo* (*Tres puntos*, 2018), publicacions on reflexiona sobre els discursos d'odi, les relacions de poder, el desig, les identitats, i el rol de la violència en les societats democràtiques. Emcke aposta per la pluralitat, la llibertat i l'autocrítica; defensa la importància de qüestionar-se les conviccions pròpies, i no només les alienes. A més, ens convida a pensar l'odi no com una resposta espontània i individual, sinó com allò que ha estat creat a l'interior d'un marc ideològic concret. És crucial, per això, examinar i comprendre aquest marc que fomenta l'exclusió com a resposta a la diferència i la converteix en desigualtat.

Activitat 1

Definir i Conceptualitzar

1.1.

Relaciona els conceptes següents amb la seva definició:

1. FANATISME 2. MESSIÀNICA 3. UTOPISTA
4. DOGMA 5. HETERODOX

- ___ Adjectiu relatiu a la creença en un ésser sobrehumà o diví al qual els seus seguidors no qüestionen pas i obeeixen cegament convençuts que aquest ésser és el salvador i l'esperança d'un món ideal.
- ___ Afirmació no demostrada que ha de ser acceptada com a certa i innegable, malgrat que no hi ha arguments que la demostrin.
- ___ Defensa apassionada de creences en una causa determinada.
- ___ El que difereix o s'allunya de les idees o doctrines establertes.
- ___ Adjectiu relatiu a la creença en sistemes ideals, perfectes.

1.2.

Omple els buits amb les paraules següents:

FANATISME PÈRDUA DE LLIBERTAT PLURAL
INDIVIDUAL PLURALITAT DICTADURA

1. El _____ és una gelosia cega i apassionada que neix de les opinions supersticioses i porta a cometre actes ridículs, injustos i cruels; no només sense vergonya ni remordiment, sinó fins i tot amb una sort de goig i de consol.
2. La _____ només es pot reconèixer i és factible en convivència amb i per als altres.
3. La pluralitat dins d'una societat no implica la _____ individual (o col·lectiva), sinó que és el que garanteix la llibertat mateixa.

4. La democràcia no és la _____ de la majoria, sinó que posa a la nostra disposició processos en els quals no només es decideix i vota, sinó que també es debat i delibera en comú.
5. No hi ha ni un sol ésser humà que existeixi _____ i aïlladament, sinó que en aquest món vivim en un nombre més gran, és a dir, en _____.

1.3. _____

Cerca l'etimologia de les paraules següents i elabora'n una definició segons el seu sentit actual.

1. Aporofòbia
2. Xenofòbia
3. Transfòbia
4. Homofòbia
5. Antisemitisme
6. Misoginia
7. Gordofòbia

1.4. _____

Busca una imatge que guardi relació amb cadascun dels conceptes següents (procura ser original; no et conformis amb la primera imatge que aparegui a internet. És més, si t'atreveixes, crea'n una de pròpia, per exemple, fent una foto amb el mòbil) i acompanya-la d' una pregunta que plantegi un problema filosòfic. Redacta un petit text en el qual justifiquis la imatge i la pregunta triades.⁵

1. Odi
2. Dissidència
3. Pluralitat
4. Llibertat

⁵ Per inspirar-te, pots visitar la mostra de fotografies filosòfiques a la [web](#) de l' Olimpíada de Filosofia de Catalunya.

Activitat 2

Comentar

2.1.

Essencialisme i discriminació

Fragment 1.

Carolin Emcke, Contra el odio (2017).

«Si hay algo de lo que los fanáticos dependan como consecuencia de su dogmatismo, eso es la univocidad. Necesitan una doctrina pura que les hable de un pueblo “homogéneo”, una religión “verdadera”, una tradición «original», una familia “natural” y una cultura “auténtica”. Necesitan códigos y consignas que no permitan ningún tipo de objeción, ambigüedad o ambivalencia; y ese es, precisamente, su punto más débil. El dogma de la pureza y la sencillez no se puede combatir por medio de la adaptación mimética. Es absurdo enfrentarse al rigorismo con rigorismo, a los fanáticos con fanatismo, a los que odian, con odio. La antidemocracia solo se puede combatir por la vía democrática y con los instrumentos del Estado de derecho. Si una sociedad liberal y abierta quiere defenderse, solo lo logrará mientras siga siendo liberal y abierta. Si la Europa moderna, laica y plural es atacada, no puede dejar de ser moderna, laica y plural. Si unos fanáticos religiosos o racistas pretenden dividir la sociedad en categorías basadas en la identidad y la diferencia, se requieren alianzas solidarias que piensen en términos de semejanza entre los seres humanos. [...]

Esto implica no responder al esencialismo de los fanáticos con argumentos igualmente esencialistas. Por ello, la crítica y la resistencia frente al odio y el desprecio siempre deberían dirigirse contra las estructuras y las condiciones que los hacen posibles.»⁶

⁶ Emcke, Carolin. *Contra el Odio. Un alegato en defensa de la pluralidad de pensamiento, tolerancia y la libertad*. Madrid: Taurus, 2017, pp.180-181. [No hi ha traducció al català.]

- 2.1.1. Extreu la idea o idees principals del text i explica com estan relacionades.
- 2.1.2. Identifica el problema filosòfic que planteja l'autora del text i expressa'l en forma de pregunta.
- 2.1.3. Indica quina és la tesis o solució a la qual arriba l'autora i explica-la breument.
- 2.1.4. En filosofia, l'essencialisme és el nom d'una concepció de l'humà que sosté que l'essència d'una cosa precedeix la seva existència. Per exemple, hi ha qui sosté que l'home és «violent» per naturalesa; això implica que les nostres accions no són lliures, sinó que estan determinades per una naturalesa essencial. L'essencialisme ha estat utilitzat sovint com a base per la segregació de grups humans basant-se en diferències «naturals» entre ells. Aquesta fal·làcia naturalista està en el cor del projecte d'extermini dels jueus per part dels nazis a Alemanya. Se us acuden discursos actuals en els quals es faci servir aquest tipus de raonament?
- 2.1.5. Pensa en exemples concrets de manifestacions d'odi a la societat. Posa'ls en comú amb els teus companys en petits grups o col·lectivament. D'on creieu que sorgeix aquesta resposta emocional i violenta? Quines solucions proposeu per acabar amb les manifestacions d'odi?

2.2.

Norma i diferències

Fragment 2.

Carolin Emcke, Contra el odio (2017).

«La percepción –el campo visible– no es neutral, sino que está pre-determinada por esquemas históricos que solo registran o toman nota de lo que encaja en ellos. En una sociedad en la que el temblor de un cuerpo negro se sigue interpretando como una expresión de rabia, en la que los niños (y adultos) blancos siguen siendo educados para

ver a los negros como algo que hay que temer o evitar, Eric Garner (o Michael Brown, Sandra Bland, Tamir Rice⁷) y todas las demás víctimas de la violencia policial blanca son vistas como una amenaza por más que no representen ningún peligro.

[...] ¿Por qué –se preguntará un blanco– tendrían que arrestar a los negros sin motivo; por qué habría que golpearlos si no han amenazado con cometer un acto violento; por qué habría que condenarlos a penas de prisión más largas si son culpables de los mismos delitos que los blancos? ¿Por qué –se preguntará quien no vive casos de injusticia a diario –habrían de cometerse injusticias en el mundo?

Quien se ajusta a la norma puede caer en el error de creer que la norma no existe. Quien se asemeja a la mayoría puede caer en el error de creer que la identificación con esa mayoría que dicta la norma no tiene importancia. Quien se ajusta a la norma a menudo es incapaz de imaginar sus efectos, ya que la aceptación de lo propio se da por supuesta. Pero los derechos humanos se aplican a todos. No solo a quienes son iguales a nosotros.»⁸

⁷ Aquests són alguns dels noms de les víctimes de la violència policial contra els cossos negres als Estats Units; el maig del 2020, l' assassinat de George Floyd a mans de la policia, gravat i difós a les xarxes socials va provocar una commoció internacional i va donar un nou impuls al moviment social Black Lives Matter («Les vides negres importen»). Els activistes han creat un registre de totes les víctimes i continuen la lluita per recordar i exigir responsabilitat política, històrica i social davant d'aquestes morts. Vegeu, per exemple: <https://sayevery.name/>
És important recordar que el moviment Black Lives Matter no ha quedat reclòs a les fronteres nord-americanes, sinó que ha tingut ressò internacional i ha donat un nou impuls als moviments antiracistes europeus (Espanya **no n'és una excepció**).

⁸ Emcke, Carolin. Op.cit., pp.89-90 i p.97.

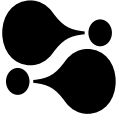
- 2.2.1. Extreu les idees principals del text i explica com estan relacionades.
- 2.2.2. Identifica el problema que planteja l'autora del text i expressa'l en forma de pregunta.
- 2.2.3. Indica quina és la tesis o solució a la qual arriba l'autora i explica-la breument.
- 2.2.4. Estàs d'acord o en desacord amb l'afirmació següent: «La percepción –el campo visible– no es neutral, sino que está predeterminada por esquemas históricos que solo registran o toman nota de lo que encaja en ellos.» Per què certes diferències importen (color de pell, identitat de gènere) i d'altres no (color del cabells, altura)?
- 2.2.5. Segons la Carolin Emcke, l'odi fa invisibles les persones odiades i les fa visibles només com a monstres. Què penses que vol dir l'autora amb aquesta afirmació?

2.3.

L'espiral de l'odi

Visiona [l'entrevista](#) que la **Carolin Emcke** concedeix a la **Carme Correa**, coordinadora de debats del CCCB, i respon les preguntes següents:

- 2.3.1. Segons la Carolin Emcke, a Alemanya s'està produint un «exhibicionisme de la maldat». Explica el sentit d'aquesta expressió.
- 2.3.2. Quins motius dona l'entrevistada per explicar el creixement de discursos antisemites, racistes i d'extrema dreta en el Parlament alemany?
- 2.3.3. Quina importància tenen les pràctiques artístiques en la manera com veiem els altres?

2.4.

Explica el sentit i el significat de les cites següents (pensa en què és allò que la cita ens vol fer veure):

- 2.4.1. *Mai un dret no s'ha guanyat per sempre, com tampoc està assegurada la llibertat davant la violència, que sempre adquireix noves formes.*
- 2.4.2. *La llibertat no és quelcom que es posseeix sinó quelcom que es fa.*
- 2.4.3. *Buscar i dir la veritat, tal com es pensa, no pot ser mai un delictes. A ningú se l'ha d'obligar a creure. La consciència és lliure.*
- 2.4.3. *Ara la gent exhibeix amb orgull el seu rebuig als estrangers.*

2.5.

Contra l'odi

- 2.5.1. Visiona el [vídeo oficial de la campanya «No hate»](#) que el Consell d'Europa va posar en marxa el 2013.
- 2.5.2. Feu-ne una valoració conjunta a classe.
- 2.5.3. Us atreviu a fer un còmic o un vídeo sobre aquesta temàtica? Per ajudar-vos, podeu visitar la mostra de [còmics](#) i [vídeos filosòfics](#) a la web de l' Olimpíada de Filosofia de Catalunya.

2.6.

Annex: La lluita inacabada per la llibertat

Fragment 3.

Stefan Zweig, Castellio contra Calvino (1976).

«Durante todo un siglo y hasta prácticamente nuestra época, esta idea de libertad [libertad de los pueblos, de los hombres y de las ideas] impera con absoluta naturalidad en Europa. En los cimientos de cualquier Estado, toda constitución contiene los derechos humanos como lo más inviolable e irrevocable, y ya creíamos que los tiempos de despotismos intelectuales, de las ideologías impuestas, de los dictados sobre

la conciencia y de la censura habían desaparecido para siempre, y que la aspiración de todo individuo a la independencia espiritual estaba tan asegurada como el derecho sobre su propio cuerpo, pero la Historia es flujo y reflujo, un eterno subir y bajar. Nunca un derecho se ha ganado para siempre, como tampoco está asegurada la libertad frente a la violencia, que siempre adquiere nuevas formas. A la humanidad siempre le será cuestionado cada nuevo avance, como también lo evidente se pondrá en duda una y otra vez. Precisamente cuando ya consideramos la libertad como algo habitual y no como el don más sagrado, de la oscuridad del mundo de los instintos surge un misterioso deseo de violentarla.»⁹

—

Sobre l'autor i l'obra:

Stefan Zweig (Viena, 1881 – Brasil, 1942) fou un intel·lectual compromès i escriptor jueu de renom, conegut tant pels seus assajos com per les seves novel·les. Durant tota la seva vida es va oposar als nacionalismes i, el 1934, després de l'augment de la influència nacionalsocialista a Àustria, es va veure obligat a exiliar-se, primer al Regne Unit i després al Brasil. El 1936 els seus llibres van ser prohibits a Alemanya pel règim nazi. El 1942 es va suïcidar amb la seva dona, desesperats pel futur d'Europa i la seva cultura i convençuts de l'extensió mundial del nazisme.

Calvino contra Castellio (1936) de Zweig és una revisió històrica de la controvèrsia entre dos teòlegs del segle XVI, **Juan Calvino** i **Sebastian Castellio**, en un moment dominat per disputes ideològiques a l'interior del cristianisme i abusos de poder. Aquesta controvèrsia, defensa Zweig, transcendeix les circumstàncies d'una època per convertir-se en **una interrogació filosòfica sobre la humanitat, la llibertat i la violència**. És un exemple històric de tensions conceptuals que persisteixen en la societat actual: la *tolerància* contra la *intolerància*, la

⁹ Zweig, Stefan. *Castellio contra Calvino. Conciencia contra violencia*. Barcelona: Acantilado, 2001, p. 251. Castellio gegen Calvin © 1936, Stefan Zweig. Amb l'autorització d'International Editors' Co. [No hi ha traducció al català.]

llibertat contra la tutela, l'humanisme contra el fanatisme, la consciència contra la violència. **Zweig, defensor dels valors lliberals dels Estats democràtics europeus, troba en Castellio les idees que romanen en el centre d' allò que Carolin Emcke anomena l' Europa moderna, laica i plural.**

Calvino (1509-1564) fou un teòleg francès molt influent, impulsor de la Reforma protestant i de les doctrines posteriorment anomenades «calvinisme»¹⁰. El seu oponent, Castellio (1515-1563), ens és descrit per Zweig com un idealista solitari, un immigrant italià pobre i sense influència política. La controvèrsia sorgeix de la mort d'un tercer personatge, l'espanyol **Miguel Servet**. També teòleg, Servet s'oposava a les idees de Calvino: argumentava que la teologia era mera especulació filosòfica i no una doctrina feta de veritats inqüestionables. **Calvino l'acusà d'heretge** i el procés contra Servet es convertí en **un judici sobre dues formes d'entendre la religió: una lliberal, escèptica i filosòfica, i l'altre intransigent, ortodoxa i paternalista.**

El jutge condemnà Servet a la foguera i Calvino sortí del judici reforçat políticament. Escandalitzat, Sebastian Castellio no dubtà a acusar públicament Calvino de fanatisme. Aquest assassinat, segons el teòleg italià, era molt més greu que la mort d'un home: **simbolitzava l'assassinat de la llibertat espiritual al centre de la Reforma.**

—

Preguntes:

2.6.1.

Zweig ens avisa que mai cap dret s' ha guanyat per sempre. El dret a la llibertat d' expressió (article 20 de la Constitució espanyola) i el dret al cos propi (article 15) són drets humans que donem per irrevocables, evidents i garantits. A partir de les reflexions de la Carolin Emcke

¹⁰ Segons Zweig, si Martí Luter va ser l'inspirador de la Reforma protestant, Joan Calví fou l'organitzador, qui posà la Reforma en marxa i evità que es desfés en mil sectes.

sobre el racisme, i pensant en la pèrdua recent del dret a la llibertat reproductiva als Estats Units, què en penseu del «dret al propi cos»? Hi ha límits al dret sobre el propi cos? Els drets humans s'apliquen a tots i totes?

2.6.2.

Zweig ens recorda que som hereus de les idees de la llibertat i la tolerància que li van costar la vida a Sebastian Castellio.

Segons Castellio, la tolerància és el respecte de les creences i opinions contràries. No obstant això, sovint es parla de tolerar certes persones assenyalades com a diferents: persones migrades, racialitzades o membres del col·lectiu LGBTIQ+, per exemple. Què creus que vol dir tolerar el que una persona **és** i no el que *pensa* o *opina*? Quan tolerem estem pressuposant que els diferents són ells (els no blancs, no ateus o catòlics, no heterosexuais) i que nosaltres som els normals?

2.6.3.

Zweig assenjala que és precisament quan considerem la llibertat com una cosa habitual que reapareix el desig de violentar-la.

L'estiu de l'any passat, el jove Samuel Luiz va ser brutalment assassinat rodejat de crits d'odi. La seva figura s'ha convertit en una icona de la lluita contra l'homofòbia a Espanya; a les manifestacions que van succeir a la seva mort, es podien llegir pancartes com ara «els reprimits envegen la nostra llibertat» i «ni un pas enrere». Quina relació creieu que hi ha entre llibertat i violència? Els que violenten ho fan perquè no creuen en el dret a la llibertat dels altres, dels que no són com ells? Què creieu que és més important, el dret a la llibertat o la creença en el dret a la llibertat? A quines formes polítiques podem recórrer per expressar aquesta creença?

Activitat 3

Resoldre el dilema

Us proposem un seguit de dilemes per resoldre en grup o de manera individual i que hem redactat a partir de notícies de les quals us facilitem l'enllaç.

A continuació indicarem els passos a seguir per tal de fer un bon anàlisi d'un dilema ètic i orientar la seva resolució.¹¹

Anàlisi del dilema

1. Definir el dilema que es planteja.
2. Identificar els/les protagonistes del dilema.
3. Explicitar quines són les opcions d'actuació que planteja la situació dilemàtica.
4. Donar raons a favor de cadascuna de les opcions proposades.
5. Analitzar els valors que pressuposen les raons adduïdes anteriorment.
6. Analitzar les conseqüències que comporta cada opció d'actuació plantejada.

Resolució del dilema: I tu què faries?

7. Posicionar-te en una opció o una altra.
8. Argumentar el posicionament explicitant si la presa de decisió ve motivada pels valors involucrats o per les conseqüències que se'n deriven.
9. Valorar si hi ha altres possibilitats de solució.
10. Tancar el dilema amb una conclusió que resumeixi les raons adduïdes i refermi el posicionament escollit.

¹¹ Per a la correcció dels dilemes podeu consultar els **criteris** que fem servir a l'Olimpiada de Filosofia de Catalunya.

Graella per a l'anàlisi de dilemes (recomanada per iniciar a l'alumnat en la resolució de dilemes. Es pot fer servir per posar en comú idees a la pissarra)

OPCIONS D'ACTUACIÓ

RAONS PER ACTUAR

VALORS INVOLUCRATS

CONSEQÜÈNCIES QUE ES DESPRENEN

—

Dilema 1. Un cas de xenofòbia¹²

Un càmping de la costa catalana en ple mes d'agost amb una ocupació del 100% de les places. Entre els estiuejants es troben famílies, grups d'amics i parelles de diferents nacionalitats.

Ets el nou gerent d'aquest càmping i has hagut d'enfrontar-te a situacions conflictives. Per exemple, quan va acudir la policia local per una colla d'amics anglesos que havien participat en una baralla amb altres joves de la localitat al bar del càmping. També quan es va haver de cridar l'atenció a una família per deixar solt el seu gos, davant la queixa d'una campista amb fòbia a aquests animals, o quan es va haver de buscar els responsables d'uns nens als quals van agafar a la botiga del càmping robant llaminadures. Però res com la situació que ha sorgit durant les darreres setmanes.

Un bon dia, comença a haver-hi queixes de diferents campistes envers vuit famílies barcelonines que hi ha allotjades al càmping. Les queixes han anat en augment dia rere dia. Has demanat quins són els motius i, pel que pots entendre, fan referència a una qüestió de convivència en els espais comuns, com ara la piscina, els sanitaris i les dutxes.

¹² Dilema inspirat en la notícia següent:

https://elpais.com/diario/2002/08/14/catalunya/1029287239_850215.html

Decideixes fer un tomb pel càmping per observar el comportament dels campistes i no observes res fora del que pot succeir en un càmping ple de gent diferent en ple estiu. Arribes a la conclusió que la presència d'aquestes famílies no agrada a la majoria de campistes i que les queixes tenen relació amb el fet que són gitanes.

Finalment, et posen entre l'espasa i la paret: o expulses a aquestes vuit famílies gitanes o una gran majoria de campistes marxen del càmping, cosa que comportaria una gran pèrdua econòmica per a l'empresa que dirigeixes. En aquesta situació, què faries?

—

Dilema 2. Discriminació biològica en l'atletisme¹³

La Semenya és una atleta migfondista que, als 18 anys, va sorprendre amb un parell de triomfs al campionat africà júnior (800 i 1.500 m) que van tenir continuïtat als campionats del món absoluts de Berlín, que van fer que es consagrés amb la medalla d'or als 800 metres amb una marca estratosfèrica d' 1:55.45. En menys d'un any havia baixat el seu millor registre personal en més de 8 segons i la seva victòria es va tenir de polèmica, ja que altres corredores van denunciar que o bé l'atleta s'havia dopat o bé no era una dona.

La Federació Internacional d'Atletisme (IAAF) va assegurar que havia dut a terme controls antidopatge i un test de verificació de sexe abans dels Mundials.

Tot i que els resultats del test de verificació de sexe no es van difondre de forma oficial, diversos mitjans van fer públic que l'atleta no tenia ni úter ni ovaris, però sí testicles interns. Una singularitat cromosòmica que l'ha portat a ser considerada com una atleta intersexual que competeix en categoria femenina.

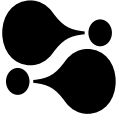
¹³ Dilema inspirat en la notícia següent:

<https://www.publico.es/public/1-esport-d-elit-i-les-categories-per-sexe-in-tersexualitat-1-esport-realitat-perseguida.html>

Per resoldre aquest conflicte, la Federació Internacional d'Atletisme ha preparat un estudi que conclou que els alts nivells de testosterona de les atletes intersexuals, així com els que algunes dones produeixen de forma natural, generen beneficis esportius en diverses disciplines com ara els 400 metres llisos, els 400 tanques, els 800 llisos, o en el cas de llançament de martell.

En cas que el Tribunal d'Arbitratge Esportiu accepti les conclusions d'aquest estudi, aquestes esportistes podrien estar obligades a sotmetre's a teràpies de reemplaçament hormonal o a cirurgia per continuar competint en l'àmbit professional. Si fossis un membre d'aquest tribunal, estaries d'acord amb aquestes mesures?

Activitat 4

Debatre

Per dur a terme aquesta activitat, sempre és interessant haver treballat el problema a debatre, per exemple, a partir de la resolució d'algun dilema ètic, ja que l'alumnat ha fet un anàlisi previ del problema, per tal de conèixer els possibles arguments i posicionar-se a favor o en contra.

A continuació indicarem els passos a seguir per tal de treballar eficaçment el debat a l'aula:

0. **Activitat prèvia al debat** (aquesta part és interessant preparar-la durant els darrers minuts de la sessió abans al debat, de manera que puguem dedicar tota la sessió al debat en si)

- Es demanen voluntaris per ser el moderador/a i secretari/a del debat i s'escullen d'entre l'alumnat proposat. Si no hi ha voluntaris, es pot fer a sorts.
- Dividim l'alumnat en grups, per exemple de 4 o 5, i els demanem que s'assignin els següents rols que hauran de mantenir durant tot el debat: 1 persona per exposar els arguments, 1 persona per presentar crítiques i preguntes dels altres grups i 2 persones per respondre a les crítiques i preguntes que li facin els altres grups.
- Escollim el tema a debatre.

1. Preparació del debat

- Assignem als grups si han d'argumentar a favor o en contra del problema plantejat i els deixem una estona perquè elaborin els seus arguments, per exemple 10 minuts.

2. **Exposicions inicials**

- Els portaveus de cada grup disposaran d'entre 3 a 5 minuts per exposar els seus arguments. Alternarem exposicions de grups a favor amb grups d'exposició en contra.

3. **Intercanvi d' idees: crítiques i respostes**

- Cada grup disposa d'un torn de 5 minuts per criticar les raons de la resta de grups. Podem deixar uns minuts perquè els membres de l'equip intercanviïn opinions entre ells abans que el membre del grup escollit presenti les crítiques.
- Cada grup disposa d'un torn de 5 minuts per respondre a les crítiques. Podem deixar uns minuts perquè els membres de l'equip intercanviïn opinions entre ells abans que el membre del grup escollit respongui a les crítiques.

4. **Conclusions**

- Després de les quatre intervencions de crítica i resposta, cada equip té tres minuts per resumir o exposar les conclusions del debat des del seu punt de vista.
- Finalitza el debat amb la lectura de les conclusions finals per part del secretari o secretària que podrà compartir aquesta acta amb la resta de la classe, per exemple a través d'alguna plataforma educativa, i amb el tancament de la sessió per part del moderador/a.

